

**UCHWAŁA NR XL/306/2022
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY**

z dnia 29 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rydzyna na lata 2022-2025.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 4¹ ust.2, ust.2a, ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz.1119 ze zm.), a także art.10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz.2050 ze zm.) Rada Miejska Rydzyny uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rydzyna na lata 2022-2025. Program stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVIII/295/2021 Rady Miejskiej Rydzyny z dnia 28 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Rydzyna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY Rady
Miejskiej Rydzyny

Roman Skiba

Załącznik do Uchwały Nr XL/306/2022
Rady Miejskiej Rydzyny
z dnia 29 marca 2022r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY RYDZYNA NA LATA 2022-2025**

Rydzyna, marzec 2022

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy_Rydzyna
3. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia w ramach realizacji zadań Programu
4. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień
5. Harmonogram realizacji zadań
6. Koordynowanie zadań Programu
7. Finansowanie zadań Programu
8. Ewaluacja realizacji zadań.
9. Materiały źródłowe

1. WPROWADZENIE

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 i 2469), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642)

Ustawy i rozporządzenie przywołane wyżej określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi i wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorządy gminne. Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnych zawierają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają **ograniczenie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym**. Wysoka ranga, jaką ustawodawcy nadali tym formom oddziaływań, wynika z faktu, iż ograniczenie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów społecznych z tym związanych.

Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”¹ W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież. **W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny**. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii lata 2022-2025 jest elementem **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2021–**

---

¹ J. Moskaiewicz, J. Sierostawski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

2028². Jest odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Gminny program oparty jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje. **Z art. 12. 7. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.**

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 ze zm.);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

---

² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2021–2028.

2. DIAGNOZA W ZAKRESIE PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UŻYCIEM ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY.

Dane do diagnozy pozyskane od podmiotów Gminy w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą w rodzinie.

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki wyznaczające dostępność alkoholu: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata, tj. 2019-2021 i przedstawiono w poniższych tabelach.

Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu

Rada Miejska Rydzyny w dniu 19 czerwca 2018 r. podjęła uchwałę Nr XLIII/336/2018 w sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz określenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Rydzyna. Na terenie Miasta i Gminy Rydzyna ustalono maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości 30, w miejscu sprzedaży w ilości 15, zawierających od 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości 30, w miejscu sprzedaży w ilości 15 oraz powyżej 18% zawartości alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży w ilości 30, w miejscu sprzedaży w ilości 15.

Tab.1. Liczba uchwalonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wg podziału

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez na podstawie uchwały nr XLIII/336/2018 Rady Miejskiej Rydzyny z dnia 19 czerwca 2018 r.								
1) poza miejsce sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				ogółem
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	razem	
30	30	30	90	15	15	15	45	135

Tab. 2. Liczba uchwalonych zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2019-2020.

Zezwolenia	2019	2020	2021
Limit zezwoleń zgodnie z uchwałą	135	135	135
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	62	69	68
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”	73	66	67

Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Tab. 3. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

Sprzedaż alkoholu w placówkach	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w mieście	6.034.283 zł	6.952.708 zł	7.771.094 zł
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	9437	9685	9908
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec	639,50 zł	717,90 zł	784,30 zł

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie systematycznie wzrasta. W 2021 roku wyniosła **7.771.094 zł**, jest to o **1 736 811 zł więcej** niż 2019 roku. To bardzo duży wzrost kwoty, świadczący o dużej dostępności alkoholu w Gminie. Kolejnym, czułym wskaźnikiem dużej dostępności alkoholu jest wzrastająca, w przedziale lat 2019-2021 kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy (w tym dziecko) statystyczny mieszkaniec Gminy.

Tab. 4. Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	9437	9685	9908
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	25	27	24
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	337	358	413

Z powyższych danych wynika, że w 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Rydzyna przypada **413 osób**. Według Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinien przypadać 1000-1500 osób. Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.

Rada Gminy nie przyjęła uchwały w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Nie przyjęła również uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze gminy.

Tab. 5. Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ogółem	17	1	8
w tej liczbie OSP	0	0	0

Placówka wsparcia dziennego dla dzieci

Tab. 6. Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy opiekuńczo- wychowawczej

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy opiekuńczo- wychowawczej	95	15	0

W roku 2017 zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego otrzymała od Burmistrza Miasta i Gminy Rydzyna Fundacja Aktywności Lokalnej z siedzibą w Puszczykowie. Fundacja prowadziła placówkę wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej pn. „Klub Aktywności Różnorodnych w Rydzynie”. Celem głównym Klubu było wsparcie rodzin poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem, zadania te realizował zatrudniony w Klubie wychowawca, w szczególności poprzez działania animacyjne, wychowawcze, opiekuńcze, socjoterapeutyczne. Animowanie działań prowadzone było przy wykorzystaniu infrastruktury miejsca i okolicy. Klub przeznaczony był dla młodzieży w wieku 13-18 lat. Placówka prowadziła swoją działalność do roku 2020.

W roku 2018 Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska otrzymał zezwolenie Burmistrza Miasta i Gminy Rydzyna na prowadzenie na terenie Gminy Rydzyna 3 placówek wsparcia dziennego o charakterze pracy podwórkowej pn. „Dąbcze-Pracowite Mrówki”, „Dąbcze-Dziesiątka” i „Dąbcze-Dziesiątka Bis”, które przeznaczone były dla dzieci i młodzieży wychowującej się w trudnych warunkach materialnych i wychowawczych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania wychowawcze podejmowane przez Placówki oparte były na zasadach Harcerskiego Systemu Wychowawczego. W związku z rozwojem sytuacji epidemicznej w kraju, placówki te w roku 2020 zaprzęstały swojej działalności.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KRPA)

Tab. 7. Realizacja ustawowych zadań komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania Komisji	2019	2020	2021
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	27	25	29
- liczba osób, z którymi prowadzili rozmowy członkowie KRPA	15	12	16
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	7	7	7
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	5	6	6
2. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym	2	0	0
- liczba przeprowadzonych kontroli.	2	0	0
3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	4	4	6
4. Liczba grup roboczych ds. przemocy w rodzinie, w skład których wchodził członkowie KRPA	21	28	26
5. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie KRPA, w tym:	21	29	29
Osoby doznające przemocy w rodzinie	16	22	18
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	4	5	10
Świadkowie przemocy w rodzinie	1	2	1

W związku z istniejącym zagrożeniem epidemicznym, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rydzynie wykonywała swoje czynności z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego, jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach organizując dyżury w formule on-line. W 2019 r. odbyło się 13 spotkań Komisji, w roku 2020 - 12, a w roku 2021 - 13. Członkowie KRPA uczestniczyli w szkoleniach podnoszących wiedzę i kompetencje z zakresu zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W związku z realizowanymi procedurami „Niebieskie Karty” członkowie KRPA prowadzili w szczególności rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu diagnozy ich sytuacji w rodzinie, motywowali sprawców przemocy do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych oraz motywowali dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy, a także inicjowali podjęcie działań w kierunku wszczęcia postępowania w sprawie orzeczenia sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie (MGOPS) we współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rydzynie przygotował pismo z bazą teled adresową miejsc i instytucji, gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie dla członków rodzin w związku z przemocą w rodzinie oraz problemem uzależnień w czasie zagrożenia epidemicznego, które zostało przesłane do rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie

Tab. 8. Zadania realizowane przez Punkt Konsultacyjno-informacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba porad udzielonych: - osobom z problemem alkoholowym:	119	85	91
- dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	60	57	43
Liczba porad udzielonych: - osobom i rodzinom w kryzysie	41	210	212

Na terenie gminy Rydzyna działa Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień. W roku 2019 r. dyżury odbywały się co tydzień, w wymiarze 3 godzin. W ramach prowadzonego Punktu Konsultacyjnego oferowana była pomoc w zakresie:

poradnictwa i konsultacji indywidualnych dla osób uzależnionych od alkoholu i dla osób współuzależnionych (osoby bliskie, rodzina) oraz dla ofiar przemocy w rodzinie, motywowanie do podjęcia terapii, monitorowanie realizacji dalszego programu zdrowienia osób, które korzystały z niestacjonarnych form leczenia, monitorowanie wykonywania zaleceń ośrodków leczenia uzależnień dla osób, które ukończyły terapię stacjonarną, motywowanie do uczestnictwa w mityngach Anonimowych Alkoholików i terapii pogłębionej, przekazywanie informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy i województwa, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.

W roku 2019 w ramach 150 godzin dyżurów udzielono 179 porad indywidualnych, w tym 119 porad osobom z problemem alkoholowym i 60 porad dla członków rodzin. W roku 2020 w ramach 156 godzin dyżurów udzielono 142 porady indywidualne, w tym 85 porad osobom z problemem alkoholowym i 57 porad dla członków rodzin. Z uwagi na stan epidemii spowodowanej rozprzestrzenieniem się na terenie kraju wirusa SARS-CoV-2, odnotowano mniej wizyt indywidualnych w porównaniu z rokiem 2019. Jednocześnie zdecydowanie zwiększyła się liczba porad telefonicznych – przeprowadzono ponad 200 rozmów. W roku 2021 w ramach 156 godzin dyżurów udzielono 134 porady indywidualne, w tym 91 porad osobom z problemem alkoholowym i 43 porady dla członków rodzin. Dodatkowo z uwagi na trudną sytuację epidemiczną w kraju, udzielano porad telefonicznych – przeprowadzono około 150 rozmów.

Od września 2019 r. rozpoczął swoją działalność Punkt Informacyjno-Konsultacyjny wsparcia osób i rodzin w kryzysie. Dyżury odbywały się raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin. Bezpłatnej pomocy udzielał kurator

specjalista sądu rejonowego, w szczególności w zakresie poradnictwa i konsultacji indywidualnych na temat zjawiska przemocy, praw i ochrony osób zagrożonych przemocą w rodzinie, możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poradnictwa rodzinnego i konsultacji indywidualnych dla osób i rodzin w kryzysie, w tym dotyczących postępowania przed sądem z zakresu ustalenia alimentów, ojcostwa, władzy rodzicielskiej i opieki nad dzieckiem. W roku 2019 w ramach 26 godzin dyżurów przeprowadzono 41 konsultacji indywidualnych, roku 2020 w ramach 102 godzin przeprowadzono 210 konsultacji indywidualnych, natomiast w 2021 w ramach 96 godzin dyżurów przeprowadzono 167 konsultacji indywidualnych. Część porad w okresach obostrzeń związanych z pandemią wirusa SARS-CoV-2, miała charakter konsultacji telefonicznych.

Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy

Na terenie Gminy Rydzyna nie funkcjonują placówki leczenia odwykowego. Mieszkańcy Gminy w zakresie leczenia uzależnień w trybie ambulatoryjnym mają możliwość korzystania z poradni i przychodni leczenia uzależnienia i współuzależnienia znajdujących się na terenie miasta Leszna. W zakresie leczenia uzależnień w trybie stacjonarnym, osoby potrzebujące mają możliwość skorzystania z usług podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego przede wszystkim na terenie Wielkopolski, a najczęściej wybieranymi placówkami są te, które znajdują się w Kościanie, Gnieźnie, Charcicach. Dodatkowo osoby wymagające wsparcia mają możliwość uczestniczenia w spotkaniach grup samopomocowych, w szczególności wspólnot Anonimowych Alkoholików, głównie w mieście Lesznie oraz Poniecu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Tab. 9. Zadania realizowane przez MGOPS

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	91	85	87
Liczbę rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	10	3	8
Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	32.662 zł	17.356 zł	14.266 zł
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	1
Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie	0	0	0

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwiał im przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu uprawnień, zasobów i możliwości tych osób, wsparcie osób i rodzin w rozwiązywaniu problemów społecznych. Udzielanie pomocy odbywało się w szczególności w oparciu o ustalenie prawa do świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych. Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej była praca socjalna, która skupiała się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowania w rozwiązywaniu problemów, w tym problemów związanych z uzależnieniami.

Pracownicy socjalni na bieżąco prowadzili rozeznanie w środowisku, dokonywali systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

W celu skutecznego wspierania osób, które mimo osobistego zaangażowania nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów, MGOPS stosuje metody pracy interdyscyplinarnej. Prowadzona jest stała współpraca ze specjalistami, w szczególności z placówkami oświatowymi, policją, kuratorami, w zakresie diagnozowania sytuacji i rozeznania potrzeb rodziny, planowania i realizacji pracy z rodziną oraz monitorowania wspólnych klientów. Odbywa się to poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowywanie procedur, udział w szkoleniach, ale przede wszystkim w ramach pracy Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grupy robocze

Tab. 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakres danych	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	11	13
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
Liczba działających w ciągu roku grup roboczych	22	28	27
w tym z powołanym do składu członkiem KRPA	21	28	26
liczba spotkań grup roboczych ZI	145	142	134
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	13	23	12
w tym sporządzonych przez Policję	11	20	8
w tym sporządzonych przez członków KRPA	0	0	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	18	13	22
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	9	5	15

W Gminie Rydzyna działa Zespół Interdyscyplinarny (ZI), w skład, którego wchodzi różni specjaliści i przedstawiciele podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół pełni funkcję strategiczno-koordynującą. Członkowie Zespołu, w szczególności zajmowali się diagnozowaniem problemu przemocy w rodzinie, analizowali skuteczność działań podejmowanych w rodzinach objętych procedurą Niebieskich Kart, pracowali nad tematyką związaną z rozwijaniem działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności dotyczących rozpowszechniania materiałów edukacyjnych i informacyjnych, organizacji warsztatów służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, organizacji zajęć edukacyjno-wychowawczych dot. przemocy domowej w placówkach oświatowych, a także rozwijaniem kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szczególną kwestią, której poświęcana była uwaga członków Zespołu było prowadzenie działań profilaktycznych w nowej formule i warunkach oraz przy użyciu odpowiednich metod i narzędzi uwzględniających ograniczenia związane z sytuacją epidemiczną w kraju.

Prowadzona jest współpraca z gminnymi placówkami oświatowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Były to przede wszystkim zajęcia i spotkania on-line z uczniami oraz rodzicami prowadzone przez nauczycieli, wychowawców czy pedagogów szkolnych. Dla potrzeb realizacji zajęć profilaktyki w formule on-line, zakupiono na wniosek przedstawicieli poszczególnych gminnych szkół podstawowych, materiały edukacyjne w postaci filmów DVD oraz konspektów zajęć. Dodatkowo dla gminnych szkół podstawowych, przedszkola oraz MGOPS w Rydzynie zakupiono i przekazano nieodpłatnie materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie przygotowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, celem ich wykorzystania w pracy zawodowej.

Ważnym aspektem w podejmowanych działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, była dbałość o podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności kadr służb społecznych pracujących w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, w szczególności pracowników socjalnych, asystentów rodzin, nauczycieli, członków KRPA oraz ZI.

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rydzyna, kontynuowane były działania zmierzające do zwiększenia dostępności poradnictwa specjalistycznego dla potrzebujących wsparcia osób i rodzin. Na terenie siedziby MGOPS odbywały się dyżury psychologa. W okresie od września do grudnia 2021r. oferowana była bezpłatna pomoc w szczególności w zakresie: pomocy psychologicznej osobom w kryzysie, sytuacjach trudnych, poradnictwa w zakresie kompetencji wychowawczych dla rodziców i opiekunów, poradnictwa rodzinnego, wsparcia psychologicznego dla osób chcących poradzić sobie z problemem uzależnienia, wsparcia psychologicznego dla partnerów oraz dorosłych dzieci osób uzależnionych, wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy fizycznej lub psychicznej, pomocy w samopoznaniu, znalezieniu przyczyn problemów, trudności czy niepowodzeń w różnych sferach życia (emocjonalnej, zawodowej, rodzinnej). Spotkania z osobami zgłaszającymi się do Punktu realizowane były zgodnie z harmonogramem, raz w tygodniu, w wymiarze dwóch godzin. W w/w okresie zrealizowano 42 porady psychologiczne. Szesnastokrotnie zrealizowano poradę pierwszorazową, w 26 przypadkach była to kolejna wizyta. Z wsparcia psychologa skorzystały ogółem 22 osoby.

Współpracowano w powyższym zakresie także min. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Lesznie, a także Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Lesznie.

MGOPS w Rydzynie nawiązał współpracę z Fundacją ALTUM. Fundacja prowadzi Punkty Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem. Pomoc Fundacji kierowana jest do osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz wykluczonych społecznie, w szczególności również do ofiar przemocy. Ważnym zadaniem Fundacji jest organizowanie bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej oraz finansowej np. pokrywanie opłat za szkoły i przedszkola, kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych, pokrywanie opłat czynszowych, za energię cieplną, energię elektryczną, gaz, wodę, przydzielanie bonów żywnościowych dla potrzebujących, opłacanie wyjazdów urlopowych z dziećmi itp.

Komenda/posterunek Policji

Tab. 11. Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Wyszczególnienie	2019	2019	2021
Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	25	19	30
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie gminy	16	9	10
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia	16	17	21

Centrum Integracji Społecznej (CIS)

Na terenie Gminy Rydzyna działa Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie o zasięgu ponadgminnym prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „PRO – ACTIV” w Rydzynie. Celem działalności CIS jest aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo należących w szczególności do grup: osób niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne, ofiar przemocy w rodzinie. Do uczestnictwa w zajęciach Centrum kierowane były osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z terenu gminy Rydzyna, które miały trudności ze

nalezieniem zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Uczestnicy CIS realizowali Indywidualne Plany Zatrudnienia socjalnego.

Tab.12. Uczestnicy Centrum Integracji Społecznej z terenu Gminy Rydzyna.

Uczestnicy Centrum Integracji Społecznej	2019	2020	2021
Liczba uczestników z terenu Gminy Rydzyna ogółem, w tym:	3	3	7
osób uzależnionych od alkoholu	0	1	2
Liczba osób, która zakończyła realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego ogółem, w tym:	2	0	1
osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0

3. ANALIZA BADANYCH PROBLEMÓW ORAZ CELE MOŻLIWE DO OSIĄGNIĘCIA W RAMACH REALIZACJI ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU

Cele³, to przyszłe stany, które zamierzamy osiągnąć dzięki konkretnym działaniom. Winny się odnosić do kluczowych, zidentyfikowanych problemów i być definiowane w kategoriach otrzymywanych korzyści. Cele powinny być opisane zgodnie z zasadą SMART, czyli konkretnie i prosto, mierzalnie, w sposób dający ocenić je realistycznie i w powiązaniu z czasem.

Analiza danych, zebranych na potrzeby sporządzenia Gminnego Programu pozwoliła opracować wskazane w tabeli, możliwe do osiągnięcia cele.

Tab. 13. Problemy wynikające z przeprowadzonych diagnoz i opracowane cele, możliwe do osiągnięcia w ramach realizacji Gminnego Programu.

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
Dorośli respondenci zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych - zapewnienie rodzicom pijących nieletnich udziału w programach
Dostępność alkoholu w Gminie Rydzyna jest duża	<u>Cel główny:</u> ograniczenie dostępności alkoholu w Gminie <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w edukacji publicznej, kampaniach
Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie kierowcom możliwości udziału szkoleniach - zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie wpływu alkoholu na prowadzenie pojazdu

³ Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja Naukowa Michał Trocki. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa 2012.

Rodzice podchodzą liberalnie do picia alkoholu przez ich dzieci	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie utrzymania abstynencji przez ich dzieci - zapewnienie kontaktów z psychologiem
Przemoc rówieśnicza wśród uczniów.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie zachowań uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie możliwości udziału w programie w zakresie przemocy rówieśniczej - zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej
Przemoc domowa wśród osób dorosłych.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej dla osób dorosłych doświadczających przemocy - zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc
Duża łatwość zakupu alkoholu przez osoby nieletnie.	<u>Cel główny:</u> Ograniczenie możliwości zakupu alkoholu przez nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie szkoleń sprzedawcom napojów alkoholowych na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania alkoholu oraz niedozwolonej reklamy
Niewielka liczba dorosłych mieszkańców Gminy zażywa substancje psychoaktywne	<u>Cel główny:</u> Dalsze ograniczanie liczby osób dorosłych zażywających substancje psychoaktywne. <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie konsekwencji używania dopalaczy - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych
Wzrastające zainteresowanie grami hazardowymi wśród mieszkańców Gminy	<u>Cel główny:</u> Ograniczanie liczby osób dorosłych zainteresowanych grami hazardowymi <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie konsekwencji wynikających z uzależnienia od hazardu - zapewnienie kontaktu z psychologiem/psychoterapeutą uzależnień

4. ZASOBY GMINY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.

Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Wyniki analizy są następujące:

MOCNE STRONY	SZANSE
Duża i wzrastająca liczba wartościowych ofert programów rekomendowanych dla szkół.	Możliwości realizowania programów rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie
Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych rekomendowanych programów wychowawczo - profilaktycznych.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem.
Zaangażowanie specjalistów różnych dziedzin we wspólne działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie	Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie
Wspieranie rozwoju oraz działalności placówek wsparcia dziennego.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Wzmocnienie działań profilaktycznych prowadzonych we współpracy ze stowarzyszeniami.	Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemów społecznych i zaangażowanie w ich rozwiązywanie.
Duża dostępność ofert szkoleń dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego w Polsce, dzięki któremu samorządy lokalne mają dostęp do bogatej oferty programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.
Działania komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.	Wdrażanie działań profilaktycznych prowadzonych za pomocą urządzeń zdalnych w sytuacji ogłoszenia zagrożenia epidemicznego
Działania OPS w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki	
Wspieranie rozwoju oraz działalności placówek służących reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych (centrum integracji społecznej)	
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.
Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i nadmierowe używanie urządzeń elektronicznych szczególnie przez dzieci i młodzież.	Kryzys autorytetów i osłabienie wpływu rodziców i nauczycieli na proces wychowania dzieci
Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD.	Zjawisko przemocy w rodzinie.
Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnień behawioralnych.
Duże zaangażowanie uczniów w nadmierowe korzystanie z urządzeń elektronicznych.	Duża dostępność napojów alkoholowych w handlu

Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.	Ryzykowne i szkodliwe picie alkoholu oraz zjawisko upijania się i stosowania innych środków psychoaktywnych
Niewystarczające warunki lokalowe potrzebne do realizacji zaplanowanych działań.	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy tym zakresie osób współuzależnionych.

Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2021 r.

Nazwa	Adres
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Rynek 1, 64-130 Rydzyna
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień	ul. Kościelna 1, 64-130 Rydzyna
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Rzeczypospolitej 9, 64-130 Rydzyna
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny wsparcia osób i rodzin w kryzysie	
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	

5. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przeciwdziałania narkomanii

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione	Liczba osób uzależnionych	konsultant

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby współuzależnione od alkoholu	Liczba osób współuzależnionych	konsultant
2.	Realizacja programów/warsztatów w zakresie problemów alkoholowych dla dorosłych i dzieci <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione	Liczba uczestników - dorosłych - dzieci	Osoby posiadające kwalifikacje, w tym konsultanci psycholog, terapeuta

3.	Działania służące podniesieniu kompetencji społecznych i umiejętności wychowawczych dla rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy w rodzinie <u>Adresaci zdania:</u> osoby dorosłe oraz dzieci i młodzież	Liczba realizowanych działań Liczba uczestników - dorosłych - dzieci	osoby posiadające kwalifikacje, w tym pedagog psycholog psychoterapeuta, terapeuta
4.	Organizowanie i wspieranie rozwoju oraz działalności placówek wsparcia dziennego <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież z grup ryzyka	Liczba placówek Liczba uczestników placówek wsparcia dziennego	socjoterapeuta , animator
5.	Prowadzenie działań edukacyjnych i poradnictwa indywidualnego, w tym psychologicznego dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie i sytuacje kryzysowe <u>Adresaci zadania:</u> osoby dorosłe oraz dzieci i młodzież	Liczba realizowanych działań Liczba uczestników - dorosłych - dzieci Liczba udzielonych porad/konsultacji	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
6.	Organizowania lokalnych narad, seminariów i konferencji dotyczących rozwiązań oraz form pomocy dziecku i rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowych oraz przemocy w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> podmioty realizujące Program i osoby pracujące na rzecz pomocy dziecku i rodzinie	Liczba realizowanych działań Liczba odbiorców działań	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
7.	Organizowanie oraz kursów, szkoleń, warsztatów podnoszących kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> podmioty realizujące Program oraz osoby pracujące na rzecz pomocy dziecku i rodzinie	Liczba realizowanych działań Liczba odbiorców działań	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Realizacja programów rekomendowanych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, w tym <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele	Liczba realizowanych programów Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi, Liczba osób przeszkolonych do realizacji profilaktycznych programów	Instruktorzy programów rekomendowanych, przeszkoleni z zakresu realizacji programów rekomendowanych: nauczyciele i pedagodzy

2.	Organizowanie działań profilaktycznych służących minimalizowaniu wystąpienia ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży, wzmocnieniu czynników chroniących, zagospodarowaniu czasu wolnego oraz organizacji wypoczynku, w tym rozwoju bazy Stref Aktywności Rodzinnej <u>Adresaci zadania:</u> dzieci, młodzież, osoby dorosłe	Liczba realizowanych działań liczba odbiorców działań	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
3	Realizacja innych programów niż rekomendowane z zakresu profilaktyki uniwersalnej o udowodnionej skuteczności <u>Adresaci zadania:</u> dzieci, młodzież,	Liczba realizowanych programów Liczba osób objętych programami i ich odbiorców	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
3.	Organizowanie szkoleń, kursów, warsztatów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych oraz osoby realizujące gminny program	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznym i edukacyjnymi	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
4.	Upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń dla osób dorosłych Liczba młodzieży	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
5.	Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnych i przemocy w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba kampanii Szacunkowa liczba odbiorców	KRPA, MGOPS
6.	Realizacja programów/zajęć w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe	Liczba realizowanych działań liczba odbiorców działań	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
7.	Dystrybucja materiałów edukacyjnych dot. tematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Szacunkowa liczba zakupionych materiałów informacyjnych	KRPA

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Realizacji przedsięwzięć w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowia oraz projektów i inicjatyw społecznych realizowanych w tych obszarach <u>Adresaci zadania:</u> podmioty realizujące Program, mieszkańcy Gminy	liczba zrealizowanych działań liczba uczestników działań	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach

3.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrum Integracji Społecznej <u>Adresaci programu:</u> Mieszkańcy Gminy	Liczba realizowanych działań Liczba odbiorców	osoby o potwierdzonych kwalifikacjach

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁾

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli	KRPA
2	Organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników	KRPA, osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
3.	Podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji	Policja, KRPA

Zadania realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia.

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu znalazły się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w Wykazie zadań służących

⁵⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, PARPA Warszawa 2020,

realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od alkoholu.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

LP	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Rydzyna
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).
<u>Uzasadnienie konieczności ograniczania dostępności alkoholu:</u>	
1. Wzrastająca kwota z tytułu sprzedaży alkoholu. W 2021 roku wyniosła 7.771.094 zł , jest to o 1.736.811 zł więcej niż 2019 roku.	
2. Mała liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych, im mniejsza liczba, tym większa dostępność i większe szkody.	
3. Bardzo duża liczba zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym „niewykorzystanych”.	

6. KOORDYNOWANIE PROGRAMU:

Koordynatorem i realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na terenie Gminy Rydzyna w okresie od 2022-2025 roku jest Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Współrealizatorami Programu będą m. in: Urząd Miasta i Gminy Rydzyna, Rada Miejska Rydzyny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Rydzyna, Komenda Miejska Policji w Lesznie Zespół Dzielnicowych w Rydzynie, placówki oświatowe z terenu Gminy, parafie z terenu Gminy Rydzyna, inni.

7. FINANSOWANIE ZADAŃ PROGRAMU

Źródłem finansowania programu są środki finansowe wnoszone z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

8. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW KOMISJI

Członkowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za uczestnictwo w posiedzeniach przysługuje wynagrodzenie w wysokości 7 % minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu ustawy z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu o pracę (Dz. U. z 2020, poz.2207).

Członkowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołanego do składu Grupy Roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego za uczestnictwo w pracach Grup Roboczych związanych z prowadzeniem w indywidualnych sprawach procedury „Niebieskich Kart”, przysługuje wynagrodzenie za dzienny dyżur w wysokości 5 % minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu ustawy z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu o pracę (Dz. U. z 2020, poz.2207).

9. MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowuje raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

10. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
3. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, PARPA Warszawa 2020,
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
- 6 Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Rydzyna na lata 2021-2028.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XL/306/2022 Rady Miejskiej Rydzyny z dnia 29 marca 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rydzyna na lata 2022-2025.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznych oraz niektórych innych ustaw wprowadziła modyfikacje w zakresie tworzenia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 znowelizowanej ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Dodatkowo art. 10 ust. 2 znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii wskazuje, że realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w ramach programu, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanego dalej "Gminnym Programem". Skalania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami poprzez ustanowienie jednego gminnego programu przyczyni się do wzrostu sprawności realizowanych strategii w ramach gminnych programów oraz koordynowania lokalnych polityk. Zniweluje to także często sztuczne wymogi kwalifikowania podejmowanych działań do określonych paragrafów kwalifikacji budżetowych i sprawozdań finansowych. Przyjmowanie na czas czterech lat nowych gminnych programów profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii było również wskazywane przez samorządy gminne. Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznych oraz niektórych innych ustaw, uchwalone przed dniem 1 stycznia 2022r. gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii, zachowują moc do dnia uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 31 marca 2022 r. W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia do realizacji w Gminie Rydzyna Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 staje się zasadne.